

Ιστορικό

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο δημιουργήθηκε από την ιδρυτική Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Είναι το αρχαιότερο από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Παρότι το ΕΚΤ πάντοτε είχε την ενίσχυση της απασχόλησης ως στόχο, έχει προσαρμόσει το όραμά του ώστε να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών. Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, επικεντρώθηκε στη διαχείριση της μετανάστευσης εργαζομένων εντός της Ευρώπης. Αργότερα εστίασε στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων και των ανειδίκευτων. Κατά την τρέχουσα χρηματοδοτική περίοδο 2007-2013, εκτός του ότι απευθύνει την υποστήριξή του σε όσους αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην εξεύρεση εργασίας, όπως οι γυναίκες, οι νέοι, οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι, οι μετανάστες και τα άτομα με αναπηρίες, η χρηματοδότηση του ΕΚΤ βοηθά επίσης τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους να προσαρμόζονται στις αλλαγές. Αυτό γίνεται μέσω της υποστήριξης της καινοτομίας στο χώρο εργασίας, της δια βίου μάθησης και της κινητικότητας των εργαζομένων.

Η θέση του ΕΚΤ στις πολιτικές και τις στρατηγικές της Ε.Ε.

Η κυρίαρχη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Ατζέντα της Λισσαβόνας, η οποία έχει ως στόχο να αναδείξει την Ευρώπη ως την πλέον δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης στον κόσμο, ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας, αυξημένη κοινωνική συνοχή, και σεβασμό προς το περιβάλλον, έως το 2010. Οι στόχοι της Ατζέντας της Λισσαβόνας διαμορφώνουν τις προτεραιότητες του ΕΚΤ.

Πολλά χρηματοοικονομικά και πολιτικά μέσα της Ε.Ε. λειτουργούν προς υποστήριξη της Ατζέντας της Λισσαβόνας. Μεταξύ αυτών, η [Πολιτική Συνοχής](#) έχει στόχο τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των χωρών και των περιφερειών της Ε.Ε. Για να επιτύχει αυτό το στόχο, χρησιμοποιεί χρηματοοικονομικούς πόρους (Διαρθρωτικά Ταμεία) από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. – συμπεριλαμβανομένου και του ΕΚΤ – προς υποστήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών.

Εν όψει της ανάγκης ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης σε ένα περιβάλλον [παγκοσμιοποίησης](#) και γήρανσης του πληθυσμού, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης ^[1] παρέχει ένα συντονιστικό πλαίσιο που επιτρέπει στα κράτη μέλη της Ε.Ε. να συμφωνούν κοινές προτεραιότητες και στόχους στον τομέα της απασχόλησης. Αυτές οι κοινές προτεραιότητες στη συνέχεια εντάσσονται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Απασχόληση

^[2]

και ενσωματώνονται στα Εθνικά Προγράμματα Μεταρρύθμισης

^[3]

που καταρτίζουν τα επιμέρους κράτη μέλη. Η χρηματοδότηση του ΕΚΤ αναπτύσσεται από τα κράτη μέλη προς υποστήριξη των Εθνικών τους Προγραμμάτων Μεταρρύθμισης, καθώς και των Εθνικών τους Στρατηγικών Πλαισίων Αναφοράς (NSRF), τα οποία καθορίζουν τις βασικές προτεραιότητες κάθε κράτους μέλους για την εκταμίευση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. που του αναλογούν.

Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ατζέντα, ανάκτηση στις 2008-10-12 παίζει επίσης ρόλο στο σχηματισμό των προτεραιοτήτων των δαπανών του ΕΚΤ. Η Κοινωνική Ατζέντα έχει στόχο να ενημερώσει το «Ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο», εκσυγχρονίζοντας τις αγορές εργασίας και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, ώστε οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις να ευνοούνται από τις ευκαιρίες που δημιουργεί ο διεθνής ανταγωνισμός, οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι αλλαγές της πληθυσμιακής σύνθεσης, προστατεύοντας ταυτόχρονα τους πλέον ευάλωτους πολίτες. Επιπλέον, η έννοια της 'ευελισφάλειας' συμβάλλει στις τρέχουσες πρωτοβουλίες του ΕΚΤ. Η ευελισφάλεια (ευελιξία και ασφάλεια) μπορεί να οριστεί ως μία πολιτική στρατηγική για την ενίσχυση της ευελιξίας των αγορών εργασίας, των εργασιακών οργανισμών και των εργασιακών σχέσεων, αφενός, και της εργασιακής και εισοδηματικής ασφάλειας αφετέρου ^[5]. Ο όρος ευελισφάλεια ενέχει μια νέα προσέγγιση στην απασχόληση, που αφορά το μοντέλο «εργάζομαι για να ζω» αντί του μοντέλου «ζω για να εργάζομαι» που ίσχυε στο παρελθόν. Ενθαρρύνει τους εργαζόμενους να αναλαμβάνουν τα ηνία της επαγγελματικής τους ζωής, μέσω της δια βίου κατάρτισης, της προσαρμογής στις αλλαγές και της κινητικότητας.

Το ΕΚΤ: καθορισμός της στρατηγικής

Η διαχείριση του ΕΚΤ γίνεται μέσω επταετών προγραμματικών περιόδων. Η στρατηγική και ο προϋπολογισμός του ΕΚΤ είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης και αποφάσεων των κρατών μελών της Ε.Ε., του [Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου](#) και της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#). Η στρατηγική καθορίζει τους στόχους της χρηματοδότησης από το ΕΚΤ, τους οποίους μοιράζεται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου με άλλα διαρθρωτικά ταμεία. Για τον τρέχοντα κύκλο χρηματοδότησης του ΕΚΤ, οι στόχοι αυτοί είναι:

Ο στόχος περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης: για την ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης και της ελκυστικότητας για επενδύσεις.

Ο στόχος σύγκλισης: ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Ο στόχος αυτός λαμβάνει περισσότερο από το 80% της συνολικής χρηματοδότησης του ΕΚΤ.

Η στρατηγική ορίζει επίσης γενικούς «άξονες προτεραιότητας» - ενέργειες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων και είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Τρόπος κατανομής των πόρων του ΕΚΤ

Το ύψος της χρηματοδότησης από το ΕΚΤ διαφέρει από περιφέρεια σε περιφέρεια, ανάλογα με το σχετικό πλούτο της κάθε μίας. Οι περιφέρειες της Ε.Ε. ουσιαστικά χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες επιλέξιμων περιφερειών, ανάλογα με το περιφερειακό κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. (Ε.Ε. με 25 ή 15 κράτη μέλη), και σε δύο στόχους.

Ο στόχος σύγκλισης περιλαμβάνει:

τις περιφέρειες σύγκλισης: με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 25,

τις περιφέρειες σταδιακής εξόδου: με κατά κεφαλήν ΑΕΠ άνω του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 25 αλλά μικρότερο του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 15.

Ο στόχος περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης περιλαμβάνει:

τις περιφέρειες σταδιακής εισόδου: με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 15 (στην περίοδο 2000-2006) αλλά άνω του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 15 (στην περίοδο 2007-2013),

τις περιφέρειες ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης: ισχύει για όλες τις άλλες περιφέρειες της Ε.Ε.

Στις περιφέρειες σύγκλισης, η συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ μπορεί να ανέλθει στο 85% του συνολικού κόστους. Στις περιφέρειες ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης, η συγχρηματοδότηση ύψους 50% είναι η πιο συνήθης. Για τα πλουσιότερα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, η χρηματοδότηση από το ΕΚΤ συμπληρώνει τις υφιστάμενες εθνικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση. Για τα λιγότερο εύπορα κράτη μέλη, η χρηματοδότηση του ΕΚΤ μπορεί να είναι και η κύρια πηγή εσόδων για τις πρωτοβουλίες με θέμα την απασχόληση. Οι επιλέξιμες περιφέρειες για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο του ΕΚΤ (2007-2013) εμφανίζονται στο χάρτη.

Τρόπος υλοποίησης του ΕΚΤ

Παρότι ο καθορισμός στρατηγικής γίνεται σε επίπεδο Ε.Ε., η υλοποίηση της χρηματοδότησης του ΕΚΤ είναι ευθύνη των κρατών μελών και των περιφερειών της Ε.Ε. Εφόσον συμφωνηθεί η στρατηγική και η κατανομή του προϋπολογισμού, αναλαμβάνεται μια κοινή προσέγγιση στον προγραμματισμό. Τα επταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα καταρτίζονται από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα Επιχειρησιακά αυτά Προγράμματα περιγράφουν τους τομείς δραστηριότητας που θα χρηματοδοτηθούν, οι οποίοι μπορούν να είναι γεωγραφικοί ή θεματικοί. Τα κράτη μέλη ορίζουν εθνικές αρχές διαχείρισης του ΕΚΤ, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την επιλογή σχεδίων, την εκταμίευση χρημάτων και την αξιολόγηση της προόδου και των αποτελεσμάτων των σχεδίων. Διορίζονται επίσης αρχές πιστοποίησης και ελέγχου για την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δαπανών με τον κανονισμό του ΕΚΤ.

Σχέδια ΕΚΤ

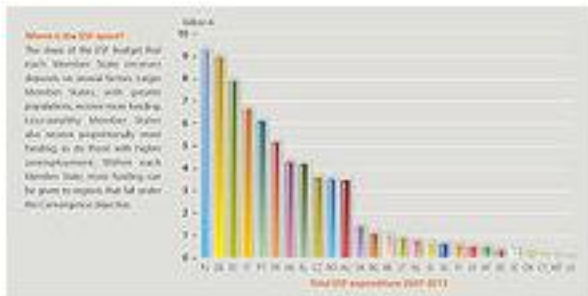
Η υλοποίηση του ΕΚΤ στο πεδίο επιτυγχάνεται μέσω σχεδίων για τα οποία υποβάλλονται αιτήσεις και τα οποία υλοποιούνται από μεγάλο αριθμό οργανισμών, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, [μη κυβερνητικές οργανώσεις](#) (ΜΚΟ) και ο τομέας εθελοντισμού, καθώς και κοινωνικοί εταίροι, π.χ. συνδικάτα και συμβούλια εργασίας, κλαδικοί και επαγγελματικοί σύνδεσμοι και επιμέρους εταιρίες.

Οι δικαιούχοι των σχεδίων του ΕΚΤ ποικίλλουν, και περιλαμβάνουν επιμέρους εργαζόμενους, ομάδες ατόμων, βιομηχανικούς κλάδους, συνδικάτα, δημόσιες διοικήσεις ή επιμέρους επιχειρήσεις. Οι ευάλωτες ομάδες ατόμων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερη δυσκολία στην εξεύρεση εργασίας ή στο να προοδεύσουν στην εργασία τους, όπως οι μακροπρόθεσμα άνεργοι και οι γυναίκες, είναι μια συγκεκριμένη ομάδα-στόχος. Ενδεικτικά, εκτιμάται ότι πάνω από 9 εκατομμύρια άτομα από αυτές τις ευάλωτες ομάδες βοηθούνται κάθε χρόνο μέσω της συμμετοχής σε σχέδια του ΕΚΤ – βλ. σχεδιάγραμμα 1.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 2007-2013

Ο τρέχων κύκλος προγραμματισμού του ΕΚΤ διαρκεί από το 2007 έως το 2013, με το σύνθημα «Επενδύουμε σε Ανθρώπινους Πόρους». Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, επενδύει περίπου 75 δις € - σχεδόν 10% του προϋπολογισμού της Ε.Ε. – σε σχέδια για την ενίσχυση της απασχόλησης. Παρέχεται χρηματοδότηση σε έξι συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας:

Βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου (34% της συνολικής χρηματοδότησης)

Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αειφορία (30%)

Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των εταιριών, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών (18%)

Βελτίωση της κοινωνικής ένταξης των μειονεκτούντων ατόμων (14%)

Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (3%)

Κινητοποίηση για μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης και της ένταξης (1%)

Σε κάθε επιμέρους περιφέρεια, η πραγματική κατανομή των πόρων διαφέρει ανάλογα με τις τοπικές και περιφερειακές προτεραιότητες. Και οι έξι προτεραιότητες έχουν εφαρμογή τόσο στο στόχο σύγκλισης όσο και στο στόχο περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης. Ωστόσο, οι περιφέρειες σύγκλισης συνήθως δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην προτεραιότητα «βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου».

Η κατανομή των δαπανών του ΕΚΤ ανά κράτος μέλος για την περίοδο 2007-2013

παρουσιάζεται στο σχεδιάγραμμα 2. Ο αναδιανεμητικός χαρακτήρας του ΕΚΤ φαίνεται στο σχεδιάγραμμα 3, το οποίο παρουσιάζει τις κατά κεφαλήν δαπάνες στα κράτη μέλη.